

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
*Навчально-науковий інститут
 бізнесу, економіки та адміністрування
 Кафедра менеджменту та адміністрування*
РОБОЧА ПРОГРАМА
Управління інноваційним розвитком регіону

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Завідувач кафедри

Руденко О.М.

 (підпис) (прізвище та ініціали)

« 21 » січня 2025 р.

Розробник (-и): Дітковська М.Ю. доцент кафедри, доцент, к.держ упр.
 (прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування
 (назва кафедри)

Протокол від « 21 » січня 2025 р. № 2

Узгоджено з гарантом освітньої програми: _____
 (підпис) (прізвище та ініціали) Лашук О.С.

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Мова викладання	українська.
Рік навчання та семестр	2 рік навчання, 2 семестр, освітня програма «Публічне управління та адміністрування», першого рівня (бакалаврський) вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»,
Викладач (-і)	Дітковська М.Ю. доцент кафедри, доцент, к.держ упр.
Профайл викладача (-ів)	https://pumo.stu.cn.ua/wp-content/uploads/2023/10/profil-vykladacha_ditkovska.pdf
Контакти викладача	E-mail: ditkovska@stu.cn.ua

2. Анотація курсу.

Курс спрямований на вивчення теоретичних і методологічних основ управління регіональним розвитком з урахуванням інноваційних підходів. Розглядаються концептуальні засади регіональної політики, механізми державного регулювання соціально-економічних процесів, моделі інноваційного розвитку регіонів та методи їхнього впровадження. Особлива увага приділяється інноваційній політиці, її ролі в забезпеченні конкурентоспроможності та сталого розвитку територій. Досліджуються питання державного та регіонального управління інноваціями, формування стратегій інноваційного розвитку, а також цифрової трансформації регіонів. Дисципліна надає студентам знання та практичні навички, необхідні для аналізу та розробки ефективних управлінських рішень у сфері регіонального та інноваційного розвитку.

3. Мета та цілі курсу.

Формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок щодо управління регіональним розвитком на основі інноваційних підходів, розробки та реалізації інноваційної політики, стратегічного планування розвитку регіонів та використання цифрових технологій для підвищення їхньої конкурентоспроможності.

Цілі курсу:

1. Розкрити теоретико-методологічні засади управління регіональним розвитком та його взаємозв'язок з інноваційними процесами.
2. Ознайомити студентів із принципами, цілями та завданнями регіональної політики, її механізмами та інструментами реалізації.
3. Дослідити сутність, форми та моделі інноваційного розвитку регіонів, а також фактори, що визначають його ефективність.
4. Визначити роль державної та регіональної інноваційної політики у формуванні конкурентоспроможної економіки та забезпеченні сталого розвитку.
5. Проаналізувати механізми державного регулювання інноваційної діяльності та основні напрямки формування національної інноваційної системи.
6. Ознайомити студентів з методами стратегічного планування інноваційного розвитку регіонів та принципами розробки відповідних програм і стратегій.
7. Вивчити роль цифрових технологій у регіональному розвитку, концепцію «смарт-регіонів» та можливості цифрової трансформації територій.
8. Сформувати у студентів навички аналізу та прийняття управлінських рішень щодо впровадження інновацій у регіональний розвиток.

4. Результати навчання.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти (ЗВО) має набути або розширити наступні загальні (ЗКх) і спеціальні (СКх) компетентності, досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК.9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

ФК.10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування

ПР4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

ПР5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

ПР13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.

1. Пререквізити.

Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, щоб приступити до вивчення дисципліни, здобувач вищої освіти має прослухати наступні курси: «Основи менеджменту», «Теорія управління», «Теорія та практика функціонування публічного управління та адміністрування».

2. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	24
Практичні заняття	16
Самостійна робота	80
Індивідуальне завдання – контрольна робота	
Всього кредитів – <i>вказати кількість кредитів</i>	120

Форма проведення занять: *лекційні, практичні заняття, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.*

3. Тематика курсу.

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

Тема 1. Сутність і мета управління регіональним розвитком

Розглядається концепція регіонального розвитку, його особливості та значення для соціально-економічного зростання держави. Визначаються основні принципи, цілі та завдання регіональної політики, а також її вплив на забезпечення сталого розвитку. Аналізуються методи державного управління соціально-економічними процесами в регіоні, механізми реалізації регіональної економічної політики та шляхи вирішення актуальних проблем регіонального розвитку в Україні.

Тема 2. Теоретичні основи інноваційного розвитку регіону

Окреслюється економічний зміст поняття «інноваційний розвиток», його ключові характеристики та значення в сучасних умовах. Аналізуються основні класифікаційні підходи до визначення інновацій, їхніх видів та особливостей функціонування в регіональному аспекті. Розглядаються моделі інноваційного розвитку регіонів та механізми стимулювання інноваційної діяльності на місцевому рівні.

Тема 3. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком

Досліджується концепція інноваційного розвитку як інструменту забезпечення конкурентоспроможності регіонів. Розглядаються основні підходи до управління інноваціями на різних рівнях – державному, регіональному, місцевому. Окреслюються ключові методологічні засади розробки та впровадження інноваційних стратегій, їхня роль у соціально-економічному розвитку територій.

МОДУЛЬ 2. ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Тема 4. Сутність інноваційної політики

Розглядаються основи формування інноваційної політики як цілісної системи заходів, спрямованих на підтримку та розвиток інноваційного середовища. Визначаються цілі, завдання та механізми реалізації інноваційної політики на різних рівнях управління. Аналізуються взаємозв'язки між нововведеннями та стратегічними пріоритетами інноваційного розвитку.

Тема 5. Місце та роль інноваційної політики в системі регулювання соціально-економічних процесів

Визначається місце інноваційної політики у загальній системі державного регулювання, її вплив на формування конкурентоспроможної економіки. Розглядаються основні принципи інноваційної політики, передумови та рівні її формування. Аналізується роль інноваційної політики у

забезпеченні сталого розвитку регіонів.

Тема 6. Державна інноваційна політика

Досліджується необхідність державного втручання в інноваційні процеси та механізми формування державної інноваційної політики. Аналізуються основні виклики та загрози інноваційному розвитку, що потребують урядових рішень. Розглядається структура, напрями та інструменти державної підтримки інноваційної діяльності.

Тема 7. Регіональна інноваційна політика

Розглядається регіональна інноваційна політика як чинник розвитку територій, її особливості, функції та механізми реалізації. Досліджуються цілі, завдання та принципи побудови інноваційної політики в регіонах. Аналізуються інструменти управління інноваційною інфраструктурою та роль регіональних органів влади у формуванні сприятливого середовища для інновацій.

МОДУЛЬ 3. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ТА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕГІОНІВ

Тема 8. Система управління інноваційним розвитком

Досліджуються рівні системи управління інноваційним розвитком, їхні функції та взаємодія між ними. Розглядаються основні процедури та умови ефективного управління інноваційним розвитком. Визначаються структурні елементи системи управління, а також особливості децентралізації та регіонального регулювання інноваційної діяльності.

Тема 9. Формування стратегії інноваційного розвитку

Розглядається стратегічний підхід до управління інноваційним розвитком. Аналізується зміст поняття «стратегія інноваційного розвитку», класифікація стратегій на макро- та мезорівнях. Досліджується процес розроблення інноваційних стратегій, їхня взаємозалежність та узгодженість у загальній системі управління інноваціями.

Тема 10. Державне регулювання інноваційної діяльності

Аналізуються методи державного регулювання інноваційної діяльності в Україні та світі. Розглядаються форми державної підтримки інновацій, їхні переваги та обмеження. Визначаються основні елементи інноваційної інфраструктури, їхні функції та роль у розвитку інноваційної економіки.

Тема 11. Концепція національної інноваційної системи

Досліджується економічна сутність національної інноваційної системи та її структурні компоненти. Аналізується зарубіжний досвід формування національних інноваційних систем та можливості його адаптації в Україні. Визначаються перспективи розвитку національної інноваційної системи та її значення для забезпечення конкурентоспроможності держави.

Тема 12. Цифрова трансформація регіонів

Розглядається цифрова трансформація як ключовий чинник інноваційного розвитку регіонів. Аналізується використання цифрових технологій у сфері управління, економіки та соціальної політики регіонів. Досліджується концепція «смарт-регіонів», їхні переваги та виклики у впровадженні цифрових інновацій.

4. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій та консультацій, рішення задач під час виконання самостійної та контрольної роботи. За темами „Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком” після завершення розгляду змістового модуля №1 та „Цифрова трансформація регіонів” наприкінці семестру проводяться самостійні роботи. Контрольна робота проводиться за темою „ Концепція національної інноваційної системи ” після завершення розгляду змістового модуля №2. Варіанти завдань до самостійних та контрольної роботи знаходяться в системі Moodle. Бали, які набрані студентом під час поточного контролю, дораховуються до модульних оцінок. Підсумковий контроль включає модульний та семестровий контроль. Модульний контроль проводиться у вигляді письмової відповіді на теоретичне запитання та вирішення практичної задачі. Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній атестаційний тиждень семестру (сесію) шляхом зваженого додавання результатів модульного контролю та постановки підсумкової оцінки до екзаменаційної відомості. Екзаменаційна оцінка виставляється відповідно до шкали оцінювання, що наведена в наступному розділі. У випадку, якщо студент хоче підвищити оцінку, отриману за балами, набраними протягом семестру, він за власним бажанням може скласти екзамен з трьома теоретичними питаннями. В цьому випадку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а в екзаменаційну відомість виставляється оцінка, отримана під час складання екзамену. Екзаменаційні питання знаходяться в пакеті документів на дисципліну.
Вимоги до Контрольної роботи	Правильно, з дотриманням всіх вимог щодо оформлення, своєчасно та в повному обсязі виконана контрольна робота оцінюється в 15 балів. Якщо контрольна робота виконана вчасно, в повному обсязі, але з помилками, з порушеннями вимог щодо оформлення, то при оцінці контрольної роботи з максимальної оцінки (15 балів) віднімають по 1,0 балу за кожну помилку у відповіді чи оформленні. При цьому контрольна робота повертається на доопрацювання, а оцінка отримана при першій перевірці контрольної роботи є остаточною. Несвоєчасно виконана контрольної роботи оцінюється в 0 балів.
Практичні (лабораторні) заняття	Оцінку 5 балів за практичну (лабораторну) роботу здобувач отримує за умови відповідності виконаного завдання студентом та його усної відповіді (захисту виконаної практичної роботи) за усіма зазначеними критеріями. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які повністю виконали всі види робіт, передбачені навчальним планом з конкретної навчальної дисципліни та набрали необхідну кількість балів (відповідно системи розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Змістовий модуль 2. ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Змістовий модуль 3. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ТА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕГІОНІВ		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Контрольна робота		15
Усього поточний і проміжний модульний контроль		60
Семестровий контроль (Екзамен)		40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

1. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (25), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням](#)

про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка». Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамен складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до «Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка». Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика дедлайнів

Своєчасність здачі лабораторної роботи оцінюється в 0,5 балу за кожну практичну роботу. Своєчасність здачі Контрольної роботи оцінюється в 1 бал. Відповідно, максимальна оцінка за невчасноздані роботи зменшується на зазначену кількість балів. Виключенням може бути наявність поважних причин несвоєчасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом тощо).

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні лабораторних, контрольних та розрахунково-графічних робіт (КР/КП) (принципи описані у Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення «Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

2. Рекомендована література.

Базова

1. Долішній, М. І. Регіональна політика України: методологія, напрями, ефективність / М. І. Долішній. – К.: Наукова думка, 2020. – 384 с.
2. Мельник, Л. Г. Інноваційний розвиток економіки: теорія, механізми, моделі / Л. Г. Мельник, О. М. Крупський. – Суми: Університетська книга, 2019. – 412 с.
3. Чухно, А. А. Інноваційна модель економічного розвитку / А. А. Чухно. – К.: Либідь, 2018. – 368 с.

4. Федулова, Л. І. Інноваційний розвиток економіки: глобальні та національні аспекти / Л. І. Федулова. – К.: Ін-т економіки НАН України, 2021. – 432 с.
5. Шаблиста, Л. М. Державне регулювання інноваційного розвитку регіонів України / Л. М. Шаблиста. – К.: Академперіодика, 2022. – 320 с.
6. Lundvall, B. A. National Systems of Innovation: Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning / B. A. Lundvall. – London: Anthem Press, 2016. – 384 p.
7. Freeman, C. The Economics of Industrial Innovation / C. Freeman, L. Soete. – Cambridge: MIT Press, 2015. – 512 p.
8. Porter, M. E. The Competitive Advantage of Nations / M. E. Porter. – New York: Free Press, 1990. – 855 p.

Допоміжна

1. Акімова, Л. М. Економічні основи регіонального розвитку / Л. М. Акімова, В. В. Ткаченко. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 280 с.
2. Герасимчук, З. В. Регіональна економіка: підручник / З. В. Герасимчук. – Львів: Львівська політехніка, 2020. – 356 с.
3. Поручник, А. М. Інноваційна стратегія України в умовах глобалізації / А. М. Поручник, В. П. Солошенко. – К.: КНЕУ, 2018. – 288 с.
4. Шморгун, Л. В. Цифрова трансформація регіонів: сучасні виклики / Л. В. Шморгун. – Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2023. – 276 с.
5. Юрчишин, В. В. Інноваційне середовище та його роль у розвитку регіонів / В. В. Юрчишин. – Тернопіль: Економічна думка, 2021. – 324 с.

Інтернет-ресурси

1. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України. Офіційний сайт. – Режим доступу: <https://mtu.gov.ua/>
2. Державна служба статистики України. Офіційні статистичні дані. – Режим доступу: <https://ukrstat.gov.ua>.
3. Європейська комісія. Програми регіонального розвитку ЄС. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/regional_policy.
4. Світовий банк. Звіт про інноваційний розвиток та цифрову трансформацію. – Режим доступу: <https://www.worldbank.org>.
5. ООН. Цілі сталого розвитку та регіональна політика. – Режим доступу: <https://sdgs.un.org>.